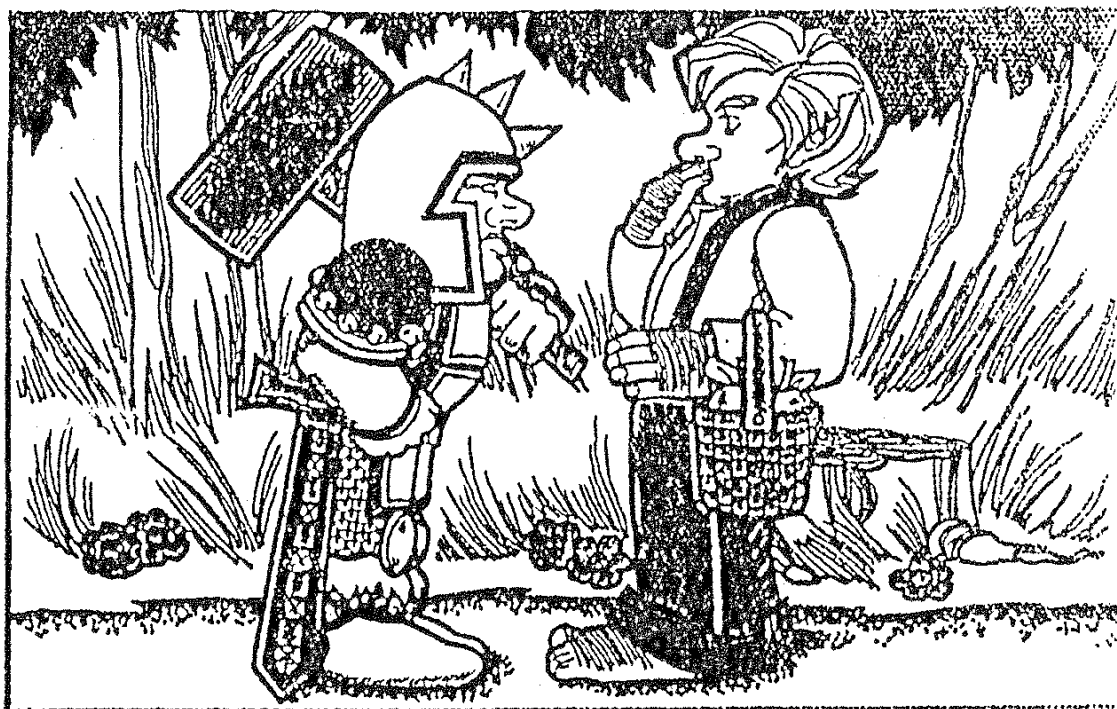

PALANTÍR

5,6/93

Společnost přátel díla pana J.R.R. Tolkiena

Zatímco se připravuje toto číslo Palantíru, venku se pomalu *snášejí* vločky sněhu. Vypadá to, že po pár letech zase bude pořádná zima, Možná i taková, že by zamrzla Brandyvína a přes led by přešli hordy skřetů na vrcích.

To nás ještě, nebo už, potkat nemůže. Většinou máme zimu spojenou s různými radovánkami, jako jsou vánoce, Dracon, narozeniny pana profesora nebo zimní sporty. Určitě čekáte, že se zaměřím spíše na první tři témata, ale mýlíte se, Abych se zbavil jisté tíhy, která na mně padá s blížícím se Draconem, zkusím si vybavit něco o lyžování, sáňkování a bruslení.

Co si vzpomínám, nikde v Pánu Prstenu ani Silmarillionu se nenajde zmínka o takovéto zábavě. Jsem téměř přesvědčen, že ji není možno objevit ani v jiných knihách, které jdou do větší hloubky poznání Tolkienova světa

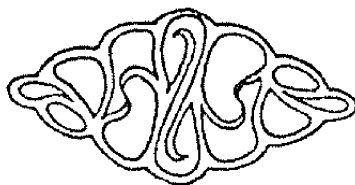
protože v rámci velkolepých událostí neměl tvůrce čas na přemýšlení o takových podružných věcech. Navíc patřil JRRT víc k usedlejším typům než k těm, kteří by se v lednu chodili prohánět někam ven.

Hobitům je často připisována právě takováto povaha: mají být pohodlní až líní, jakékoliv výstřednosti jim mají být cizí. Ale i oni měli malé děti, které si chtěli hrát a vyřádit se, jak jen to bylo možné. Vždyť co mohl dělat malý Frodo s kamarády Pipinem, Smíškem a Cvalimírem za zimních dnů jiného, než se prohánět na sáňkách nade Dnem Pytle. Eru ví, kolik sněhových koulí létalo při bitvách mezi hobitaty z Hobitína.

Na lyžích si představuji nejspíše elfy. Asi ne Noldor, čest vznešeného vládce, který pobýval po mnoho věků ve Valinoru, by mohla utrpět újmu, kdyby při sjíždění vnitřních svahů Gondolinu špatně najel na muldu a roztáhl se jak široký, tak dlouhý u nohou orla, který mu sloužil jako vlek nahoru. Proč by se ale v Doriathu nemohli bojovníci cvičit v chůzi na běžkách? Po velkou část roku (bydleli hodně na severu) se jejich pohyblivost mnohonásobně zrychlila a umožnila jim pronásledovat Nepřítelovy skřety hluboko do jeho týlu.

Co se týče bruslí, k jejich výrobě byla potřeba jistá zručnost při práci s kovem. Proto se dá předpokládat, že jejich hlavními uživateli byli trpaslíci. No není to krásná představa, jak se na jednom konci Kheled-Zaram hraje jedno z utkání morijsko-ereborské hokejové ligy (hosté mají stadión na Dlouhém jezeře) a zbytek zabírá trénink na Lórienské mistrovství v krasobruslení (ladné pohyby, které tento sport vyžaduje, se hodí víc ke sličným elfům než statným trpaslíkům).

Omlouvám se těm, kterým připadá, že profesorovo dílo mírně znevažuji, ale asi je třeba se na něj podívat čas od času trochu z nadhledu, stejně jako se mnozí díváme i na náš svět.

Palantír č. 5-6 / 93

Šéfredaktor: Karel Makovský
Redaktor: Filip Münz
Výtvarný redaktor: Radim Pech

Uzávěrka dne 30. 11. 1993

Pouze pro členy. Bezplatně.

Správa a uspořádání kraje

"výběrový překlad" z článku Law and Institutions in the Hire od Williama H. Stoddarda poskytl Aranel

Jako spisovatele fantasy literatury můžete J.R.R.Tolkiena kromě jiných charakteristických rysů rozpoznat také podle obzvlášť vysokého stupně realismu v jeho vymyšlených světech. K tomu je ovšem zapotřebí dobrá znalost fungování systému společnosti, jež u Tolkiena vyplynula z celoživotního usilovného studia původních textů z minulosti. Tato znalost se odráží (kromě jiných prvků) ve způsobu zobrazení Kraje. Z hlediska vývoje společnosti můžeme říci, že Kraj je ve fázi přechodu mezi dvěma způsoby správy - mezi náčelnictvím a státem. Náčelnický způsob správy se odráží například v systému oblastí jako Brálsko a Rádovsko a v takových zvycích, jako bylo rozdávání dárků druhým na oslavě vlastních narozenin (připomeňme si např. Dlouho očekávaný dýchánek). Podobné zvyky můžeme nalézt také mezi severoamerickými Indiány, kde se konávaly "potluchy", slavnosti spojené s rozdělováním darů.

Způsob, jakým Tolkien vytvářel Středozem, podporuje její zkoumání ze sociologického hlediska. Tolkien nejprve vytvořil jazyky: Quenya a Sindarin a také ne elfí řeči, kterými dva původní jazyky obklopil. A ačkoliv můžete číst mluvnicki a slovní zásobu těchto řečí jakoby znehybněnou v určitém okamžiku jejího vývoje, Tolkien je takovým způsobem nevytvářel. Jeho zápisky jsou plné etymologie, což znamená plné metafor, tříbených do běžného používání dokud nebyl zapomenut jejich původní symbolický smysl, plné chyb ve výslovnosti, které zespisovněly, plné vlastních jmen, která se přeměnila na obecná podstatná jména, plné i všech ostatních historických jevů, o nichž se učí lingvisté. Jeho vyprávění zajistilo pak už jen potřebné pozadí, v němž se těmito jazyky mluvilo a v němž se odehrávaly jejich změny.

Nabízím vám zde studium Tolkienova realismu a analýzu Kraje ze sociologického hlediska. Kraj, ta mystická malá enkláva tak dobře oddělená od většiny historie Středozemě, půvabně samolibý na způsob viktoriánské Anglie, se svou vlastní, sice staromódní, ale věcnou každodenností, nicméně také měl svou vlastní historii, z níž se můžeme leccost přiučit. Uveďme si teď několik kvantitativních údajů (ovšem jen do té míry, jak jsou nám známy). Karen Fonstad (*The Atlas of Middle-Earth*, 1981) odhaduje, že Kraj zaujímal rozlohu asi 21 400 čtverečních mil (asi 55 400 km² -pozn.překl). Podle poměru velikosti hobitů a středověkých farmářů a podle výkonnosti zemědělství z dob před průmyslovou revolucí by mohl Kraj uživit asi 3 852 000 hobitů rolníků a zhruba další desetina z tohoto počtu by mohla pracovat v jiných povoláních. Ve skutečnosti Karen Fonstad věří, že Kraj byl dobře zabydlený, ale ještě nepřeplněný, se spoustou hobitů, ale i s dostatkem volnosti k pohybu a také Tolkienovo zobrazení Kraje tuto představu podporuje.

Předpokládejme tedy, že Kraj měl něco mezi jednou třetinou až jednou pětinou maximálního počtu obyvatel, čili asi 850 000 - 1 400 000 hobitů.

Tato oblast byla rozdělena do čtyř čtvrtěk a jednoho vnějšího regionu, Rádovska, které leželo až za řekou Brandyvínou. Rádovskou bylo domovem rodiny Brandorádů, již v jednom starším dopise (*The Letters of J.R.R. Tolkien*, dopis č.25) Tolkien uvádí jako jednu z dvanácti nejbohatších rodin Kraje - těmi ostatními byli Pytlíci, Bulíci, Bulvové, Kšandičkové, Pelíšci, Cvalíci, Ponravové, Troubilové, Hrdonožkové, Sačkovští a Bralové. Mapy Kraje znázorňují také oblast zvanou Bralsko, nacházející se na východním okraji Západní čtvrtky, jejíž centrum, Bralův Městec, bylo sídlem vладыky, hlavy rodiny Bralů a vůdce ozbrojených sil Kraje. Formálně sice Krajané byli poddanými krále Gondoru a Amoru, od něhož obdrželi svou zemi, ale ve skutečnosti by mohlo uplynout i několik generací bez spojení mezi Krajem a některou z těchto královských zemí. V případě nutnosti by jednotlivé oblasti Kraje mohly být celkem dobře hospodářsky soběstačné.

Musíme si také všimnout významné skutečnosti v Kraji: velká část jeho obyvatel uměla číst a psát a ti, kteří to dovedli, neustále psali svým přátelům či známým, a proto byla poslíčkovská služba velmi vytížená. Gramotnost byla totiž hluboce zakořeněná v zákonech Kraje. Psaní, jak můžeme vidět, bylo tedy dlouho zavedeným zvykem. Tato dovednost je v Kraji doprovázena jistým stupněm sociální proměnlivosti. Vezměme v úvahu například život Sama Křepelky. Křepelkové byli odpradávná částí venkovské pracující třídy, ale to, že se Sam naučil číst (s pomocí Bilba) a že studoval příběhy dávných elfů, započalo jeho společenský vzestup, jenž zakončil až jako dlouholetý starosta Velké Kopaniny (ve skutečnosti měl na starost celý Kraj). Není zde tedy zřejmě žádná přísná sociální struktura.

Nyní se vynořuje otázka: jestliže starosta byl předsedou výkonné moci krajové, samosprávy, kde byly stanoveny zákonodárné funkce a kdo je vykonával? V Tolkienových poznámkách není ani zmínka o nějakém pravidelně zasedajícím zákonodárném orgánu. Jak nám říká, Krajový sněm už přestal zasedat a jeho zasedání byla i dříve stejně příliš nepravidelná na to, aby poskytovala řádné zákonodárství. Jeden z Tolkienových dopisů (*The Letters of J.R.R.T.*, dopis č.214) se zmiňuje o zřízení vlády dědiců majetku těch, kteří odešli za Moře, a později poukazuje na "panování mistra Samvěda" (který byl pak starostou); vykonával tedy starosta zákonodárnou i výkonnou moc?

Věřím, že tomu tak nebylo. Je zde ještě nejméně jeden způsob výkladu Tolkienova tvrzení, který je shodný s jeho formulací. Mistr Samvěd nepředstavoval zákonodárce, navrhuje úplné nové zákony, ale spíše smírčího soudce, rozšiřujícího zákony tak, aby plně pokryly novou situaci, prostě v tradičním stylu anglického starého obecného práva. Pro starostu by bylo celkem přirozené zastávat úlohu hlavního smírčího soudce, kdyby toho bylo zapotřebí. A skutečně takový pohled na věc se zdá být v souladu s tím, co Tolkien říká o krajanském pohledu na právo na jiném místě (*Společenstvo prstenu*, s.19): "Přesto hobiti dosud o divokých lidech a zlých tvorech (jako jsou skalní obři)

říkali, že nikdy neslyšeli o králi. Starodávnému králi totiž připisovali všechny své základní zákony; a obvykle tyto zákony dodržovali dobrovolně, protože to byla Pravidla (jak říkali) jak starobylá, tak spravedlivá."

Zákonodárství bylo ve středověku i v raném novověku v mnohem menší míře "věcí veřejnou" než dnes. O právu se myslelo, že pochází buď ze samotné podstaty, nebo z obecných zvyklostí lidí. Bylo soudcovou povinností najít příslušný zákon, totiž pečlivě hledat podstatu obecných principů pro správné řešení specifických problémů, na které mohou být tyto principy použity a mnoho nových zákonů také v průběhu času takovým způsobem vzniklo. Ale ničí povinností nebylo tvořit nové zákony z vlastního rozhodnutí, ledaže by se shromáždila valná většina lidu. Zdá se, že Tolkienův pohled na právo byl právě takový. Právo a samospráva Kraje zcela jistě neleželo ve středu Tolkienova zájmu. Nicméně strávil velkou část života duševním úsilím o pochopení smyslu rukopisů z raných dob historie a pro mnohé z nich byly otázky práva životně důležité, například islandské ságy, kde jedním z hlavních zájmů severských válečníků bylo zřejmě obžalovávat jeden druhého. Věřím, že tato malá studie Kraje přispěla k tomu, abyste sdíleli můj obdiv k Tolkienovu realismu, který uplatňoval dokonce i ve vytváření fantasy literatury. Tento realismus je podle mého názoru jedním ze základních pilířů

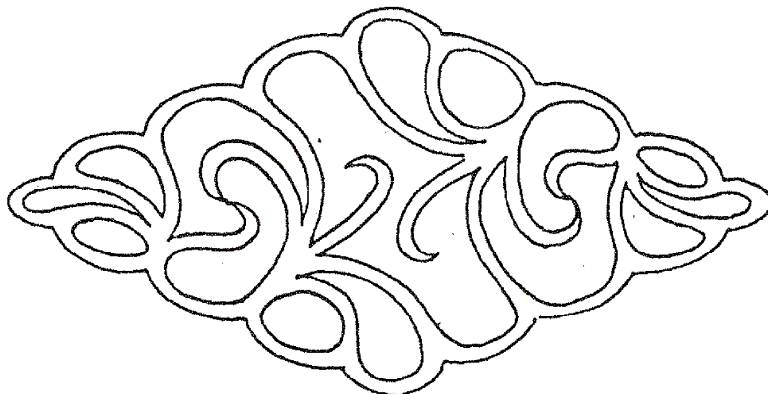
Chtěli bychom požádat všechny členy Společnosti, které ve svém městě pořádají něco, co by se dalo alespoň vzdáleně nazvat pelouchem, jestli by nám nedali vědět.

Víme, že pravidelné schůzky se uskutečňují v Brně a v Praze, hodně členů ale také žije v Ostravě a blízkém okolí, v Přerově a možná i jinde. Nemusí to být zrovna schůzky členů Společnosti, o čem chceme vědět. Můžou to být třeba sci-fi kluby, pravidelné posezení někde v hospodě (jak to měli rádi Inklingové) nebo setkání o víkendech, při kterých se převážně hraje Dračí doupě (ale ne pouze to).

Jde o to, aby se všichni (nebo skoro všichni) mohli vidět s lidmi podobného smýšlení častěji než dvakrát nebo třikrát za rok. Kromě toho by se mohly výrazně snížit náklady na poštovné, kdybychom z Brna poslali vždycky jeden větší balík a vy si pro něj už přišli na místo blízko vašeho bydliště.

Seznam všech schůzek, o kterých nám napíšete, se objeví v prvním čísle Palantíru v příštím roce. Měl by obsahovat místo, den a čas, kdy se tato setkání pořádají. To jsou i údaje, které bychom rádi měli ve vašich dopisech, spolu s tím, co je náplní či obsahem schůzek. Předem vám všem děkujeme.

toho, co činí Tolkiena jedním z největších světových autorů fantasy: jeho dílo není jen výplodem čiré fantazie, ale naopak má jakousi vnitřní důslednost a soudržnost, značně se blíží reálnému světu, který Tolkien tak pečlivě studoval.

Parcon II

Na výzvu v Palantíru jsem se pokusila sepsat, o čem se během sobotního večera na Parconu 93 hovořilo. Je to už čtvrt roku a moje paměť je poněkud děravá, zvláště pak proto, že jsem nepočítala s tím, že bych to kdy měla sepsat. Přesto jsem se pokusila alespoň naznačit jednotlivá témata, i když jsem si vědoma, že na některá jsem asi úplně zapomněla a některá zase přišperkovala závěry z jiných diskusí s jinými lidmi. Navíc jsem vše doplnila odkazy na příslušné stránky v PP dle již zavedené konvence značení.

1) Dost dlouhou dobu se diskutovalo o oblíbeném problému, kdo byl Tom Bombadil. Kdosi, kdo má přístup k anglickým pramenům, informoval ostatní, že dle "nejnovějších bádání" přichází v úvahu tři možnosti:

1) První možnost je zcela zřejmá. Tom Bombadil byl Maia. Proti tomu mluví fakt, že na něj Prsten nepůsobil (I 130). Gandalf byl přece taky Maia a Úzkostlivě se střežil vzít ho do úschovy. Je ale možné, že Maiar jsou různí a Tom patří mezi jiné než Gandalf.

Padla také otázka, jestli to není některý z Valar; ale těch je konečný počet, všichni sídlí tam, kde mají, a nepotulují se po lesích Středozemě (kromě Oromeho, ale jeho povaha je zcela odlišná od povahy Toma).

2) Druhá možnost je mírně fantastická, že totiž je to Iluvatar sám. Pro to mluví již zmíněná rezistence vůči Prstenu, záliba v hudbě a navíc zvláštní scéna, při které Tom pohlíží skrz Prsten (někdo v tom může vidět symboliku Božího oka).

Proti tomu dost výrazně stojí Elrondův proslov v Radě (I 250), zvláště pak: "... a poznal jsem spoustu divokých a zvláštních tvorů. Zapomněl jsem však na

Bombadila ..." Elrond považuje Toma za tvora (= ten, jenž byl stvořen), což vyjadřuje vše kromě Ilúvatara.

3) Nejšílenější, a přece možná pravdivá verze je, že je to Tolkien sám. Mluví pro to jeho úžasná autonomie vůči všemu ve Středozemí a také jistá bezstarostná nezodpovědnost. (Tom může ovlivňovat věci kolem sebe, ale ony jeho ne, alespoň ne primárně.) Není však pravděpodobné, že by to Tolkien takhle zcela vědomě myslel, spíš zde mohlo sehrát úlohu podvědomí.

Zůstává ještě scéna, kdy se Sam spolu s Frodem ocitá poprvé tváří v tvář Odule a v čirém zoufalství pomyslí na pomoc Toma (II 295). Ihned poté se mu před očima zjeví obraz Galadriel, jak mu předává lahvičku se světlem. Mají-li události souvislost, nahrává to druhé a třetí verzi.

A úplně poslední možností je, že Tom Bombadil je prostě reziduum jiných cest v Tolkienova tvorbě a otázka, kdo to je, nemá vůbec smysl.

II) Padl dotaz, jestli někdo neví, co jsou koruny sedmi králů (II 168) Na něj však neuměl nikdo uspokojivě odpovědět.

III) Řešil se již zmíněný problém data Gimliho úmrtí, které je v české verzi špatně uvedeno, kdežto v anglické loňské vydání je již správně. Je ale možné, že ta chyba se objevila v starším anglickém vydání (Allen&Unwin 1966), podle kterého paní Pošustová překládala. Chyby si nevšimla a ta byla v mladších anglických vydáních už opravena.

IV) Padla otázka, proč se skřeti nebrali do zajetí. Moje odpověď byla, že podle všeho skřeti nemají to, co my nazýváme svědomí. Skvěle to vyplývá ze scény, kdy si Šagrat a Gorbag domlouvají společný útěk, a že se usadí někde, kde "se dá pěkně pohodně loupit" (U 312). Skřeti netuší, že to, co dělají, je něco špatného. Pro ně je to přirozená věc, jejíž volba závisí pouze na momentální prospěšnosti. Kdyby jim někdo řekl, že zabíjet je špatné, jenom by se chechtali. Jejich názor nejde změnit; jejich duše jsou navždy ztraceny. Nelze je o dobrou přesvědčit, nelze jim pomoci. Co potom s nimi v zajetí?

Ze stejných důvodů pak plyne požadavek milosrdenství vůči Glumovi, protože ten ještě naději má.

V) Se skřety souvisí i další dotaz, jak se skřeti množili. Vzhledem k tomu, že vznikli z elfů a elfky existují, musí existovat i skřetice (ač se o žádné nedochovaly zprávy). Druhá cesta (kterou využil Saruman) je křížit skřety s lidmi. To, co vznikne, jsou taky skřeti, ale větší.

VI) Další spor se týkal způsobu boje v Gondoru. Zatímco jedna strana zastávala názor, že bojovali jen speciálně cvičení bojovníci (což by ve skutečnosti odpovídalo asi tak, 12. století), druhá strana se spíš přikláněla k názoru, že boje se účastnili nejsilnější muži z každé vesnice, ať zemědělci nebo pastevci (což by odpovídalo ranému středověku). Zdá se, že obě verze jsou do jisté míry správné, alespoň podle Líčení armády, pochodující do Minas Tirith těsně před obležením (III 35).

Žel, to je vše, na co jsem si vzpomněla.

Daniela Binderová

Trocha Historie...

V minulých dvou číslech Palantíru jste se na tomto místě mohli setkat s články o anglické a americké Tolkienově Společnosti, o jejich historii, činnosti, časopisech, apod. Dnes bych rád napsal něco podobného o Společnosti české. Jestliže si myslíte, že její historie je krátká a známá, takže o ní není potřeba psát, stejně tak o časopisech a akcích, nezavírejte, protože bych vám chtěl ukázat něco ze zákulisí toho všeho a poděkovat lidem, s jejichž jmény jste se možná ještě nesetkali.

"Když nás 3.ledna (při oslavě stého výročí narození Profesora) napadlo, že bychom mohli založit sdružení příznivců jeho knih,..." je jednou z vět úvodníku prvního Palantíru z roku 1992, prvního projevu toho, že Společnost existuje a funguje. Už předtím se sice uskutečnila hra na motivy Pána Prstenů, na tu byl ale pozván poměrně úzký okruh lidí, z nichž se ale většina členy Společnosti" dříve či později stala.

Začněme ale od začátku, od 3.ledna 1992. Původně se jelo na chatu Karla Makovského, aby se zjistilo, jestli vydržíme hrát Dračí doupě celý víkend. Na to, že je to 100 let od narození J.R.R.Tolkiena přišla Tamara Dvořáková, a tak nás napadlo, že by celá akce mohla být zarámována jako oslava této události. Nevím, co si o nás mysleli vesničané, když jsme o půlnoci ze 3 na 4. ledna dělali ohňostroj (nejspíš to, že jsme o 3 dny zaspali Silvestr), ale po návratu do tepla a po konzumaci příslušného množství šampaňského jsem nadhodil, že bychom se mohli pokusit vytvořit v Brně Tolkienovu společnost. Nesmím zapomenout na další skutečnost, která podnítila moji představivost k tomuto výkonu, kterou byla oslavná píseň na Profesora a jeho dílo, již složil Robert Waschka. Dost se mu povedla a je škoda, že ji ještě nehrál na žádné další akci.

Ostatní se této myšlenky Chytili, až na Martina Žourka, který se od první chvíle stavěl do pozice nestranného kritika a šťourala. Tato funkce nám byla později velmi užitečná, protože některé naše myšlenky vycházely z čirého nadšení a nikoliv ze surové reality.

Po návratu do Brna jsme tento nápad začali šířit mezi známými, které jsme potkávali buďto na dračácích nebo v SF klubu NYX. Ten na vznik Společnosti doplatil tím, že jsme ho (neúmyslně) vytlačili z prostor, kde se scházival, do vináren a restaurací. Jeho členové, zaměřeni spíše na science-fiction tento nástup fantasy nebyli schopni vydržet a raději ustoupili.

V té době také vznikalo knihkupectví Černá Planeta, idea několika nadšenců z NYXu, kteří se rozhodli přejít z distribuce víceméně nelegálních fanzinů na oficiální SF literaturu, které v té době začalo vycházet velké množství. Shodli jsme se na tom, že spolupráce by byla prospěšná oboustranně, takže ČP nám poskytla prostor ve svém nabídkovém listu, který rozesílala zákazníkům po celé republice. Vy jste se zase s reklamou na ČP mohli setkat v

prvním čísle Palantíru. Navíc nám knihkupectví dodalo alespoň nádech oficiality poskytnutím práva používat jejich PO Box.

Dokud počet členů nepřesáhl desítky, scházeli jsme se zhruba pravidelně v bytě Roberta Waschky. Setkání se sestávala z různého povídání o Tolkienovi a jiné fantasy, Robert čas od času přečetl něco ze své tvorby a pomalu jsme se chystali na zlegalizování Společnosti. Za pomoci maminky Radima Pecha a Zlatého draka jsme dali dohromady stanovy (téměř shodné s Hexaedráckými) a "zvolili" předsednictvo. Předsedou jsem se stal já, Radim byl určen jako místopředseda pro právnícké a výtvarné záležitosti a z Boba se stal díky racionální a Šetrné povaze pokladník. Nemyslete si, že jsme tyto věci dělali s nadšením, naopak, byly nám z duše odporné, ale ministerstvo vnitra, kde jsme se registrovali, po nás tyto formality vyžadovalo. Někdy v březnu jsem se dozvěděl od Karla Blažka, že v Oxfordu by se snad měla konat nějaká konference ke stoletému výročí. Mimochodem, Karel Blažek, spisovatel a vydavatel, je patrně člověkem, který spískal celé toto spiknutí elfů a trpaslíků, protože on mi jako první doporučil a půjčil Hobita. Pozoruhodně rychle jsem napsal na příslušnou adresu a došla mi velice povzbudivá odpověď.

Poslední termín pro přihlášení byl sice 31.12.1991, ale pořadatelé byli nadšeni, že se zúčastní někdo z Československa. Ne, že by účastníků z východní Evropy neměli dost, z Ruska a Polska přijely velké skupiny. Problémem ale byly peníze. Patrně, kdybychom se ozvali o něco dříve, mohli nám organizátoři poskytnout částečnou podporu, teď ji už ale všichni použili ruští návštěvníci. Vzhledem k pozdnímu termínu se nám nepodařilo získat finance od British Council, tak jak to udělali Poláci. Z toho vyplynula situace, kdy jsme vás spolu s prvními přihláškami prosili o příspěvky na tuto cestu. Nakonec pokryly poměrně malou část nákladů, ale přesto jsem vám za tento projev podpory dodnes vděčný. Z těchto peněz byl položen základ k anglické části knihovny, neboť se za ně nakoupili česká vydání, která jsem v Anglii výhodně směnil za originály.

Více se ale dovíte z článku v Palantíru číslo 1 z roku 92. Začal se vyrábět tak, aby se objevil na první velké akci Společnosti - Bilbových narozeninách. Koncepci dvou časopisů a tří akcí za rok jsem navrhl já vzhledem ke svým anglickým zkušenostem. Naše představy ale stále byly velice neuspořádané a mlhavé.

Příspěvky se scházely z různých stran. Pomalu se začínal tvořit vzhled, který částečně přetrvává dodnes. Vzniklo několik rubrik, které tvořily osu časopisu: úvodník (většinou plný hořekování nad nedostatkem příspěvků), reportáž z předchozí akce (snažíme se, aby ji pokaždé psal někdo jiný), pojednání o knihovně, oznámení další akce a konečně Sauronova ústa, která už bohužel nejsou mezi námi. Přes všechny námitky pravověrných tolkienistů musím přiznat, že to byl asi hlavní trháč Palantíru.

Titulní obrázek byla představa, kterou nosil již delší dobu Petr Sládek v hlavě a kterou Radim Pech přenesl na papír. V prvním čísle nakreslili všechny

ostatní obrázky, a že jich nebylo málo. Filip dodal básničku, já jsem napsal organizační bláboly a to všechno se pomocí editoru T602 přeneslo do počítače. Díky Radimově prostorové představitosti dostal Palantír ten nejlepší vzhled, kterého bylo možno dosáhnout v našich podmínkách - tj. amatérsky program a inkoustová tiskárna. Náš výplod dostala do rukou Tamara Dvořáková, díky které se výroba poněkud zdržela, ale také jste tento výtisk dostali bez pravopisných chyb a překlepů.

Nastal čas slavností. Bilbovy narozeniny tu byly dříve, než se kdo nadál. Program, prostory, občerstvení - vše se zařizovalo na poslední chvíli. Za skvělé zajištění akce musím poděkovat Tamaře, která zajistila Dům dětí a mládeže na Lesné a spolu se Zdenou Žourkovou a Alenou Blažkovou, kterým jsem také nesmírně vděčen, připravily večerní hostinu, na kterou bude mnoho z nás ještě dlouho vzpomínat. Paní Pechová ušila v předvečer akce spoustu návršků na boty, protože jsem zapomněli dát vědět, že je nutné mít přezůvky. Petr Sládek nakreslil několik map, které potom sloužily jako hlavní ceny při soutěžích. Martin Žourek připravil skvělou hru. Robert Waschka se ukázal být skvělým konferencierem (i přes mé rušivé vstupy) a zvládl výtečně závěrečnou tombolu. Všichni dovezli spoustu pamětin, dobré nálady a odhodlání vydržet i poněkud provizorní program.

Většina účastníků odjela s celkově pozitivními pocity (i Michael Bronec z "konkurenčního" pražského Společenstva, který se díky organizační chybě toulal nějakou dobu po Brně a hledal nás) a nás napadalo, že to vlastně nebylo až tak hrozné a že když se to ještě někdy zopakuje, nikomu to neuškodí.

Přes náš slib se objevil dříve než Thorin druhý Palantír. I ten ale až na poslední chvíli na Draconu. Dracon pořádali naši známí ze sci-fistických kruhů, kterým jsme nabídli pomoc a zajištění části programu za poskytnutí sálu na uspořádání kongresu Společnosti. Povinnost uspořádat ho jsme si uložili ve stanovách, protože jsme chtěli, aby i ostatní členové než jen brněnské centrum rozhodovali nebo alespoň věděli o tom, co se chystá. Pokusil jsem se tuto akci zbavit formálnosti a strojenosti jak jen to šlo a doufám, že se mi to alespoň částečně podařilo. Prakticky jedinou změnou bylo, že Radima ve funkci místopředsedy vystřídala Tamara Dvořáková.

Do Palantíru i Thorinu přispěli další dva ilustrátoři: Jaromír Ingerle a Tomáš Kučerovský. Tomáš má na svědomí tu sbírku trpaslíků, kterou můžete spatřit zatím na všech obálkách Thorina. Původně to snad ani nebyl úmysl, dnes se z toho už stala ale docela zajímavá tradice. V Thorinovi se už také vytvořil jistý styl, tzn. dělení na části o jazycích, překlady, román na pokračování a povídky. Velkou část obsahu zajišťovala učebnice Basic Quenya, kterou jsem získal v Anglii a začal vycházet román Roberta Waschky Sidar a Pán čtyř mečů. Přestože mnozí kritikové tvrdí, že se do Thorina nehodí, tehdy i dnes jsem Bobovi vděčný, že ho byl ochoten poskytnout. Richard Lastovecki poskytl komickou povídku a já s Irenou Votavovou jsem přeložil pár článků z angličtiny. Tisk probíhal podobným způsobem jako u Palantíru.

Tiskárnu

laskavě zajistil Roben Waschka u svého známého, takže nás vyšel levněji, než bylo zvykem. Všechno ostatní z historie už byste měli znát sami z článků v Palantírech a z povídání ostatních. Ona to vlastně žádná historie není, spíše přítomnost, do které jste zapojeni a kterou ovlivňujete i vy. Ještě stále ale zůstává pár věcí v pozadí, na které bych chtěl ukázat, protože bez nich by mnoho událostí probíhalo jinak.

Například, že Tamara dělá korektury všech našich časopisů, ale jen tehdy, když se na to najde čas. Ne když ho má ona, ale když si redakce usmyslí, že udělala časopis dost včas, aby si to mohla dovolit bez pohněvání velké části čtenářů. To nebývá moc často. Čas od času to potom dopadne jako s Thorinem trojkou z tohoto roku.

Vzhledem k tomu, že se dal na soukromé podnikání, ubylo Robertu Waschkovi hodně času a proto jsem se s ním o povinnosti pokladníka začal dělit já. Těžko říci, kam to povede, protože moje roztržitost se už stala mezi členy myslím pověstnou.

Radim Pech se stará o celkový vzhled Palantíru a Thorina. Jedinkrát jsme se o to s Filipem Munzem pokoušeli sami (Thorin 2/93) a nedopadlo to nejlépe. Tisklo se sice na laserové tiskárně, proporce ale docela nesedlí. Nemáme to tak v oku jako Radim. Ten poslední dobou nemaluje už tolik obrázků co předtím, a to je škoda. Vzájemně se ale doplňují s Tomášem Kučerovským.

Alena Blažková se celou dobu stará o rozesílání časopisů. Je to práce těžká a nevděčná, a Alence moc děkuji za způsob, jakým se jí zhostila. Zdena Žourková nemá sice žádnou oficiální funkci, ale pomáhá vždy tam, kde je potřeba.

Petr Sládek se v tomto roce přesunul do jedné skupiny s Martinem Žourkem - rejpalové. Všechno ale myslí v dobrém a nás svým požďuchováním pohánějí k tomu, abychom si všímali i problémů, které se snažíme zakrýt.

Spousta překladů, které si můžete přečíst, pochází od Ireny Votavové. Irena se stala patrně největší odbornicí na Středozeem v naší republice, díky své skvělé paměti, přístupu ke knihovně Společnosti a částečně patrně i díky podpoře svého otce, MUDr. Miroslava Votavy. No a potom je tu spousta členů, kteří pomáhají třeba jen tím, že pošlou dopis, příspěvek do časopisu, položí dotaz na některé z akcí a podobně. Z nich bych uvedl (čistě jen proto, že si na tato jména vzpomínám právě teď): Daniela Binderová, Vláďa Čech - Aranel, Jirka Grunt, Barbora Krylová, Dan a Helena Soukupovi a mnoho dalších, na které jsem zapomněl. Bylo by ale chybou ponechat stranou Roberta Lastoveckého, Vláďu Chvátila a Radima Křivánka - Rumunu, kteří jsou vždy ochotni postarat se o zábavu svou i ostatních.

Karel Makovský

Veselice ve Dně pytle

Rok se s rokem sešel a koncem měsíce Světenu se do Dna pytle opět sjela spousta hobitů ze všech čtyř čtvrtěk i mnoho ostatních přátel pana Bilbo Pytlíka, aby s ním oslavili jeho narozeniny. S přípravami letos pánům Pytlíkům pomáhali nejen jejich příbuzní z Rádovska, kteří své organizační schopnosti prokázali již v roce minulém, ale ruce k dílu přiložili i obyvatelé hlavního města Kraje, Velké Kopaniny. V pátek odpoledne, kdy se gratulanti teprve scházeli, si silnější povahy mohly prohlédnout magickou pohybující se a mluvící knihu, Pán prstenů zvanou, líčící události popsané v červené knize Západní marky, především pak činy druhého oslavence, pana Froda. Než prohlížení skončilo, sluneční dívka Arien téměř prošla svou pout' a s přicházejícím večerem dorazili i známí Gothmogovi braši, kteří přislíbili starat se o zábavu hostů (a dlužno říci, že se úkolu zhostili mistrně). Ač se hlavní část jejich programu odehrávala až v sobotu, stihli ještě v pátek večer uspořádat hru na "molekuly", při níž bylo rozsápáno opravdu jen zanedbatelně málo účastníků.

Když se v sobotu ráno hosté po hobitím zvyku dobře prospali, oznámili jim velkokopaninští, že v nedalekém hvozdu řádí zlý čaroděj Mrazuzmar, který v dávných dobách zaklel čtyři tamější hradní pány a zmocnil se jejich pokladů. A protože mezi pozvanými byli kromě usedlých hobitů, které dobrodružství jen ruší od oběda, i Bilbovi přátelé z cest, známí a udatní dobrodruzi, není divu, že většina hostů ihned vyrazila hledat čaroděje a jeho poklad. Nebylo to snadné. Za každý kousíček zprávy bylo nutno těžce platit, ať už vydělanými zlatáky či námahou nebo životy. Přesto si dobrodruzi vedli směle a i když nakonec nedošlo k závěrečnému boji s čarodějem, neb se den povážlivě nachyloval a hostina pořádaná ve Dně pytle volala, podařilo se nejschopnějším družinám vysvobodit dva z hradních pánů a získat několik kouzelných předmětů, nutných k porážce Mrazuzmara.

Po návratu do Hobitína si každý z hostů, ať už pocházel z kteréhokoli národa, našel v programu něco pro sebe. Slavní bojovníci z Gondora a Rohanu se utkali v šermířském klání, jehož vítěz si jako výhru odnesl překrásný meč, dílo dávných elfích kovářů z Eregionu. Ti, které nelákalo vzít zbraň do ruky, mohli alespoň uzavírat sázky, kdo vyhraje. Srdce nejednoho z přítomných elfů zaplesalo, když mohli po davové hře zasazené do strhující doby Války o prsten naslouchat písni skupiny Charisma 22. Pak už zbývalo jen najít oslavence, který se v převleku ukrýval mezi gratulanty, a dlouho očekávaná hostina mohla začít. Tabule se prohýbaly pod vybranými pokrmy, dovezenými ze všech koutů Středozemě, a dokonce i hobiti se najedli dosyta. A když už ani ti nemohli jíst dál odebrali se všichni do sálu určeného k nočnímu odpočinku. Kdo by však mohl jít v takový den brzo spát? Hosté si ještě vyzkoušeli své znalosti Středozemě na hře Ideostop, pořádané Gothmogovými brachy, a pak nastala chvíle, na kterou se dlouho těšili všichni přítomní. Pan Pytlík začal rozdávat

dárečky. Na každého se dostala nějaká pozoruhodná a cenná paměťka, ať už váček tabáku z jižní čtvrtky, podobizna elfa od neznámého skřetího umělce, mléčný zub krále Éomera či souprava hřebenů paní Růženy Křepelkové. Ale protože čas všech věcí, i těch nejkrásnějších, je zde ve Středozemí odměřen, skončila i Bilbova oslava. Zbývalo už jen trochu pomoci pánům Pytlíkům s úklidem Dna pytle, popřát naposled všechno nejlepší, rozloučit se a doufat, že budeme pozváni i za rok.

Barbora Krylová

V minulém čísle Palantíru se objevilo několik článků věnovaných akcím proběhlým i připravovaným. Někteří z vás mezi nimi hledali také ohlas na červnovou hru Pána prstenů, neboť z líčení účastníků zřejmě nepochopili, že zájem redakce nejspíše bude se o této neslavné akci raději vůbec nezmiňovat. Nicméně nakonec jsme museli ustoupit jejich oprávněným nárokům a požádat jednu z ústředních postav o zveřejnění zejména těch méně známých okolností tohoto podniku. Cítíc jistou vinu a nutnost vyjádřit svou lítost nad nešťastným během událostí tuto nabídku nakonec přijala.

Zlomený prsten aneb Elrondovo doznání

Poslední varování přišlo ve čtvrtek 10. června po setmění. Hektolitry vody doprovázeny zuřivým větrem a strašlivými blesky se snažily spláchnout hrstku vetřelců krčících se pod křídly unaveného orla (jinak žlutého Wartburga) do nedalekého rybníka, leč neúspěšně. V naději, že se živel přece jen uklidní a s příchodem Vilyi se ho podaří na pár dní zkrotit, zde nešťastná trojice přečkala do rozbřesku. I já, když jsem ráno vyjžděl na svém oři (jinak zelenofialovém bicyklu) jsem doufal, že mám situaci pod kontrolou; temná mračna stahující se nad Mlžnými horami mě přesvědčila o opaku. Nedal jsem na sobě nic znát a to byl zřejmě dobrý tah, neboť obloha se do večera odvážila jen k několika testíkům v podobě lehkých přeháněk. Mírně zachmuřen vydal jsem se prošlapávat cestu pro hobity, které jsem očekával v podvečer. Díky tomu, že jsem svým přátelům z Thorondorova rodu nevysvětlil dost jasně, kdy a kde budu potřebovat jejich služby, neukázalo se následující čtyři hodiny nad Roklinkou ani peříčko a já jsem se musel za nimi hnát až k hranicím samotného Mordoru (ta zpropadená ithilienská cesta byla v takovém stavu, že mi na ní dočista zchroml můj fialouš a následující dny jen přežvykoval seno ve stáji.) Na místo, kde jsem měl smluvenu schůzku s půlčíky, jsem dorazil pouze s hodinovým zpožděním, takže orel jen bleskově posbíral čtyři vystrašené postavičky a zamířili jsme do Rádovska. Organizovaná část zlých sil se mezitím dotrmácela do Mordoru, zatímco ta neorganizovaná využila nestřeženého okamžiku a zahladila všechny stopy, které jsem pečlivě zanechal pro hobity.

Když jsem se pak se čtyřmi, malými poutníky kousek za hranicemi Kraje loučil, těžko jsem mohl tušit, že se s nimi neshledám nejen večer v Roklince, ale nespátí je ani hospodský Máselník a marně bude čekat mohylový duch, ba dokonce i chudák Tom Bombadil, který ve svém slušivém oblečku tou dobou již drahnou chvíli stepoval u starého Vrbáka. Trochu pozdě jsem si uvědomil, že informace, podle které je má kdosi Čekat v hůrecké hospodě, je pro zbloudilé hobity v nočním lese jaksí nedostačující. To, že jsem ve spěchu nějak opomněl odevzdat té pravé postavě nejdůležitější předmět celé hry a Prsten se nadále spokojeně houpal zavěšen na mém krku, se zdál být v té chvíli opravdu jen nepodstatný detail.

Do Roklinky mezitím dorazil v doprovodu dolských trpaslíků starý dobrý Gandalf a nezbylo mu než se spolu s Aragornem zapojit do pátrání. Brzo však všechno přikryla noc temnější než Sarumanův stín, takže i nazgúlové, kdyby se přece jen odhodlali vzdát se za Prstenem, by nebyli úspěšnější než jejich protivníci. Nakonec se do Roklinky vrátil i Gandalf poté, co zanechal vrata Skákavého poníka posetá vzkazy a celou Hůrku pak obklopil několika naváděcími kouzly; půjčil si louč, neboť se zřejmě cítil příliš unaven na další magii, a odebral se do svého pokoje prozkoumat zásilku z Šedých přístavů, která kromě prstenu s velkým rubínem obsahovala také seznam nových kouzel, jež do něj vložili kovářští mistři od Moře. Snad si nepočínal při mihotavém světle louče dost obezřetně, snad byl příliš nedočkavý nebo Narya po dlouhé cestě příliš rozladěná, stalo se dílem okamžiku a vzácná práce starých kovářů se rozlomila v půli. Navíc jedna polovina v té chvíli zapadla na tak zastrčené místo, že ani s pomocí nejbystřejších elfů z mého domu jsme ji nenašli. Abychom vyrovnali tuto ztrátu na straně dobra, nezbylo mi než věnovat čaroději svůj prsten a doufat, že na jeho ruce nezpůsobí Vilya žádnou katastrofu. Gandalf se pak musel celou noc učit všechna nová kouzla sám.

Ještě před rozbřeskem jsem se vydal opět pátrat po půlčících. Přes moje nejčernější tušení přece jen přežili noc ve zdraví (po hobitím způsobu se vrátili do jejich oblíbené rádovské hospody) a díky množství cedulek rozsetých po lese našli cestu do Roklinky dříve, než jsem došel do Kraje a zpět. Zdálo se, že výprava může začít podle plánu a na potvrzení této domněnky dopadly první kapky. Než se sešla celá Družina, již z toho byl slušný deštík a jen husté listí stromů pod Mlžnými horami zabránilo tomu, aby všichni promokli na kůži dřív, než jsem jim stihnul popřát šťastnou cestu a vyslat směrem ke Caradhrasu. Pravda, mohl jsem Družinku ušetřit dalšího trápení při hledání cesty, kdybych jim dal jednu z těch lepších map, co máme v Roklince, ale musel jsem je trochu zdržet, neboť Morie byla teprve ve stavbě. Za ty dvě hodiny, o které se cesta protáhla, poznaly síly dobra, oslabeny takto o své elitní bojovníky, co je to růst Stínu. Děs z Prstenových přízraků, kterým se v Gondoru ani v Rohanu nikdo nemohl přímo postavit, a lstivost Sauronových vojevůdců způsobila takový rozvrat v Jižním království, že Minas Tirith během několika hodin asi třikrát padla střídavě do rukou jedné a druhé armády. Na druhé straně Rohanským se podařilo dobýt Železný pas ještě před tím, než byl vystavěn, a

Saruman byl tak odsouzen do role podivného zádumčivého poutníka mezi Minas Tirith a Barad-dur. Do toho všeho nepřetržitě bušil déšť.

Poté, co Aragorn musel na Durinově můstku zastoupit Gandalfa a sám srazit Balroga do propasti, dospěla družinka konečně do Lórienu, který byl k jejich údivu navlas podobný Roklince (vždyť pro mnohé je elf jako elf). Po posílnění několika dávkami lembasu se vydala na pomoc Rohanu. Cestou, zřejmě úplnou náhodou, narazila na skupinku spřátelených entů a hobiti spolu s Gandalfem a Legolasem ihned využili jejich ochrany. Nevadilo jim, že nenesou enti je, nýbrž naopak, a vydali se decimovat skřeti pluky. Minas Tirith byla opět v obležení a Sauronova armáda se vydávala na poslední tažení proti Edorasu a Helmovu žlebu. Ke střetu došlo kousek od soutoku Sněžné s Entvou a byla to řež hodná númenorejských kronik. Saruman si zapojil tím, že s několika naverbovanými vojáky působil zmatek střídavě na té či oné straně. Vládcové přestěhovali své pevnosti do bezprostřední blízkosti bojiště a tak se mnozí válečníci se vrátili během bitvy třeba třikrát s novými životy. Do toho enti a nazgúlové ... prostě si všichni včetně mne přišli na své. To snad způsobilo, že jsem jako příčina všech nedostatků nebyl nakonec nabodnut na kůl a upečen. Beztak bylo všechno dřevo mokré.

Váš Elrond Půlelf

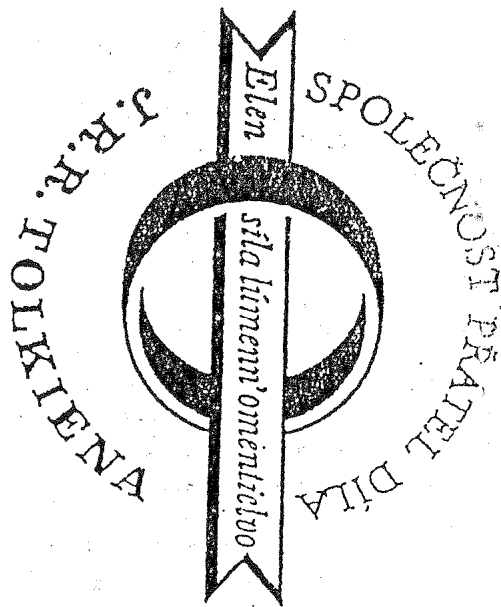
Pro všechny, které zaujala myšlenka letterzinu, kterou jsme nakousli v minulém čísle, mám radostnou zprávu. Pokud všechno půjde dobře, mělo by být první číslo hotovo už v době, kdy držíte v ruce toto číslo Palantíru.

Práce redaktora se laskavě ujala Barbora Krylová z Prahy, takže všechny příspěvky, dotazy a připomínky by měly směřovat k ní. Její adresa zní: Dittrichova 19, Praha 120 00.

V průběhu času jsme přišli na další možnost, jak zjednodušit práci redaktora a snížit administrativu spojenou s letterzinem. Pokud byste měli zájem zúčastnit se, pošlete Barboře svůj příspěvek asi v 8 kopiích a s obálkou se svou adresou a pěťikorunovou známku. Tak se vyhneme posílání peněz a redaktor se nebude muset zabývat obíháním levných kopírek.

První kolo vypadá zatím jako rozvinutí témat, o kterých jsme se bavili na Parconu a o kterých se mluví v článku Daniely Binderové, přidat se ale můžete kdykoliv s jakýmkoliv námětem. Týkajícím se díla J.R.R.T., samozřejmě. Do letterzinu bude také na vlastní náklady posílat odborné příspěvky, určené do Thorina či Palantíru, které mohou být diskutabilní.

Takže nezapomeňte, že zajímavé informace, které se v letterzinu určitě objeví, dostanou pouze ti, kdo do něj něčím, byť

Four vertical lines for writing:

